

Meghaltak sorban nagyapám, apám, anyám. Mindhárom ember, akihez egyáltalán valami közöm volt. A haláluk kellett hozzá, hogy újrakezdődjön az életem, és elutazzam Beninből.

Akkoriban húsz éve dolgoztam már a cotonou-i francia kórházban mint segédápoló, egy ideje pedig munkaidő után és hétvégeként segítettem a Norvég Evangélikus Egyház misszionáriusainak, akik másfél évvel korábban menekültek át a polgárháború sújtotta Elefántcsontpartról. Elkísértem őket a hivatalokba, ahol terepismeret nélkül és hiányos franciatudással nem boldogultak volna, ültem mellettük a bibliaórán és a házimunka-tanfolyamon. Imákat és hálaadásokat fordítottam franciára, de fonra, jorubára és minára is, mikor milyen társaság gyűlt össze a misszió. Norvég módra naponta hat-nyolc bögrével megittam híg, cukor nélküli kávéjuktól, amitől éberrek lettek az éjszakáim, ettem a tejfölös-lekváros gofrijukat vagy a csokoládés muffint, ami édes fűrészporrá omlott a számban. Az volt az érzésem, hogy az általuk hirdetett Jézus Krisztussal ugyanúgy, mint velük, munkakapcsolatban állok, nem jutott eszembe, hogy elkötelezzem magam mellette. A misszionáriusok sem akartak külön engem megtéríteni, valószínűleg arra számítottak, hogy előbb-utóbb magamtól megnyílok majd az evangéliumnak. Óvatosan kezeltek, pedig nem sejtették, hogy

a nagyapám javasember volt, méghozzá olyan, aki a vudu Luther Mártonja lehetett volna, ha fűti némi becsvágy.

A misszió épülete messze kint, Cotonou egyik külvárosának a szélén állt. A francia kórházból Ouidah felé kellett elindulni, és fél órát autózni, hogy odaérjen az ember. Az első napokban a norvégok felváltva szállítottak oda-vissza, majd, miután kiderült, hogy tudok vezetni, a misszió bérelt nekem egy Volvót a svéd nagykövetségtől.

A városban pár saroknyira egymástól benzines pulatok álltak, amelyeken kisebb-nagyobb műanyag flakonban, üvegben vagy fémkannában Nigériából csempészett üzemanyagot árultak. Az első délután találomra lefékeztem a vedokói kereszteződésben az egyik előtt, és betölttettem az autóra két tizenöt literes demizson sárgás tartalmát. Három napig, amíg ki nem ürült a tank, semmi gyanús zörejt nem hallottam, és egyszer sem fulladtam le. Ebből arra következtettem, hogy a betöltött üzemanyag nem tehetett túl nagy kárt az autó motorjában. Így később, ha tankolni kellett, a vedokói kereszteződésben lassítottam a misszióból jövet vagy menet, és mindig ugyanaz elé a pult elé álltam be, sőt, ugyanannak a két tizenöt literes demizsonnak a tartalmát töltöttem be a benzinárusal, még ha más-más árnyalatúnak látszott is alkalomról alkalomra az üvegen áttetsző, sárgás folyadék.

Az egyik ilyen tankolásnál a benzinárus visszatette a kiürített demizsonokat a pultra, és ahogy szokta, nagy odafigyeléssel letörölte egy piszoktól megfeketedett ronggyal a tanksapka mellé lefolyt benzint a kocsí oldaláról. Amikor felpillantott, elégedett arcát ingerült grimasz rántotta össze. Egy tőlünk pár méterre álló fehér turistát nézett, aki éppen visszaeresztette a nyakában lógó fényképezőgépet, és mintegy utólagos engedelmet kérve a fotóért, bocsánatkérően intett.

– Megmondaná neki, hogy ne fényképezgessen?

Értettem a benzinárus idegességét. Azokban a napokban mindegyik újság címlapján ott virított, hogy a kormány egyszer és mindenkorra véget akar vetni a törvénytelen benzinárusításnak, már nem csak magas pénzbírsággal, de börtönbüntetéssel is fenyegetőzött. Azt viszont nem értettem, hogy miért éppen nekem kéne szólnom annak a turistának.

– Mert a maga kocsijából szállt ki – mondta az ellenve-
tésekre a benzinárus.

– Az lehetetlen, egyedül utazom – kértem ki magamnak. – Ez a fickó különben is motorral furikázik. Nem látod, hogy bukósisak van nála?

A bukósisak Cotonou-ban ritkaságnak számít, annak ellenére, hogy a benini közlekedési szabályok szerint minden motorosnak kötelező lenne hordania. De mivel drága, és lekvárrá fő benne az ember agya, ráadásul könnyen ellopható, senkinek se látni a fején. Éppen ezért ez a fényképezőgépes turista, kezében a bukósisakkal, nem mindennapi látványt nyújtott.

A benzinárus lenyelte a megjegyzését, nem akart szóváltásba keveredni velem, aki törzsvásárlóként visszajártam hozzá. De azért odamutatott a Volvo ellentétes oldalára, mint tárgyi bizonyítékra, ahol a vezetőülés mögötti ajtó, mintha ott szállt volna ki valaki, szélesre volt tárva, és belógott a kereszteződés forgalmába.

Nem emlékeztem rá, hogy megállás után hozzányúltam volna ahhoz az ajtóhoz, azt hittem, elromlott a zár, és az egyik zökkenőnél magától kinyílt. Akárhogy is volt, futottam, hogy még azelőtt visszacsukjam, mielőtt fennakad rajta egy robogó, vagy letépi valamelyik teherautó.

Már újra a volán mögött ültem, vezettem tovább Ouidah felé a főúton, és volt időm belegondolni, hogy ez a bukósisakos turista, ha nem is az én kocsimból szállt ki, azért valahonnan ismerős. Fehérekkel csak a kórházban

volt dolgom, ezért végigvettem a kollégáimat a sebészen, ahová a legtöbbet beosztottak az utóbbi időben, aztán a belgyógyászatban, a neurológián, a fül-orr-gégészen, mindenhol, ahol az épületben meg szoktam fordulni, de a felidézett arcok között nem találtam az emberemet. Akkor eszembe jutott, hogy valamelyik régi önkéntes lehetett, aki azóta már hazautazott Északra, és most visszajött látogatóba. Ahogy nagyjából senkivel, velük se kerültem közelebbi kapcsolatba, így személyes emlékem egyikükről se maradt, legfeljebb fényképként éltek tovább számomra a kórházi emlékkönyvben. De azt az emlékkönyvet is évekkorábban lapoztam fel utoljára.

Idáig jutva belém hasított a felismerés, hogy édes Legbám, de hiszen ez maga az apám volt. Idősödő fehér ember, sárgás bőr, enyhén vágott szem. Csak azért nem ismertem fel ott rögtön, mert azon az egyetlen fényképen, amit egyáltalán láttam róla valaha, és ami a kórházi emlékkönyvbe volt beragasztva, még alig múlt huszonhárom éves.